

**Roczny program współpracy gminy Tuchomie z organizacjami
pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3
ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na
rok 2027.**

Spis treści:

1. Postanowienia ogólne.....	str.3
2. Cel główny i cele szczegółowe Programu.....	str.3
3. Zasady współpracy.....	str.3
4. Zakres przedmiotowy.....	str.4
5. Formy współpracy.....	str.4
6. Priorytetowe obszary zadań publicznych	str.5
7. Okres realizacji programu.....	str.7
8. Sposób realizacji programu.....	str.7
9. Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu	str.7
10. Sposób oceny realizacji Programu.....	str.8
11. Informacja o sposobie tworzenia Programu i o przebiegu konsultacji.....	str.8
12. Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert.....	str.9
13. Postanowienia końcowe.....	str.9

Postanowienia ogólne

§.1 Ilekroć w treści Programu mówi się o:

- 1) **ustawie** – należy przez to rozumieć ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- 2) **organizacjach pozarządowych** - należy przez to rozumieć organizacje pozarządowe i podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy;
- 3) **programie** – należy przez to rozumieć program współpracy Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi na rok 2027;
- 4) **radzie** – należy przez to rozumieć Radę Gminy Tuchomie;
- 5) **konkursie ofert** – należy przez to rozumieć otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych, o którym mowa w art. 11 ustawy;
- 6) **dotacji** – należy przez to rozumieć dotację w rozumieniu art. 127 ust. 1 pkt 1 lit. e oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Cel główny i cele szczegółowe Programu

§.2.1. Celem głównym programu jest kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego, budowanie partnerstwa między Gminą Tuchomie i organizacjami pozarządowymi, a w efekcie skuteczniejsze i efektywniejsze definiowanie potrzeb społecznych oraz ich efektywniejsze zaspokajanie przez wspólną realizację konkretnych zadań publicznych.

2. Celami szczegółowymi Programu są:

- 1) umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych;
- 2) promocja działalności organizacji pozarządowych;
- 3) poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Tuchomie poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych;
- 4) otwarcie na innowacyjność, konkurencyjność poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd;
- 5) wypracowanie rocznego modelu lokalnej współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a jednostkami samorządu terytorialnego jako elementu długoterminowego programu współpracy obejmującego okres np. kilku lat;
- 6) efektywne i skuteczne realizowanie zadań publicznych wspólnie z organizacjami pozarządowymi zgodnie z zasadą subsydiarności.

Zasady współpracy

§.3. Współpraca Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi opiera się na następujących zasadach:

1. **Zasadzie pomocniczości:** Gmina Tuchomie wspiera zorganizowane wspólnoty obywateli w samodzielnym definiowaniu i rozwiązywaniu problemów społecznych, w tym należących także do sfery zadań publicznych. Współpracuje z organizacjami oraz wspiera ich działalność i realizację zadań publicznych na zasadach określonych w ustawie. Organizacje deklarują aktywność w samodzielnym wzmacnianiu swoich zasobów osobowych, rzeczowych i dywersyfikowaniu źródeł finansowania.

2. **Zasadie suwerenności stron:** Gmina Tuchomie szanuje odrębność i niezależność organizacji pozarządowych. Organizacje szanują autonomię Gminy Tuchomie i deklarują gotowość do rozważenia propozycji współpracy przez niego składanych.
3. **Zasadzie partnerstwa:** organizacje pozarządowe są dla Gminy Tuchomie równoprawnym partnerem w definiowaniu problemów społecznych, wypracowywaniu sposobów ich rozwiązywania oraz realizacji zadań publicznych.
Organizacje pozarządowe uczestniczą w organizowanych przez samorząd spotkaniach tematycznych, konsultacjach aktów prawnych oraz przekazują informacje o działaniach podejmowanych na swoim terenie.
4. **Zasadzie efektywności:** Gmina Tuchomie przy zlecaniu zadań publicznych dokonuje wyboru najbardziej efektywnych sposobów ich realizacji proponowanego przez organizacje pozarządowe. Organizacje zobowiązują się do gospodarnego wydatkowania środków publicznych, rzetelnej realizacji powierzonych zadań oraz wywiązywania się z obowiązków sprawozdawczych.
5. **Zasadzie uczciwej konkurencji:** Gmina Tuchomie jest w stosunku do organizacji pozarządowych obiektywna i bezstronna. W zlecaniu zadań stosuje się te same kryteria oceny dla wszystkich podmiotów konkurujących ze sobą o realizację zadań publicznych. Organizacje pozarządowe w składanych ofertach realizacji zadania publicznego podają pełne i rzetelne informacje oraz uczciwie przedstawiają swoje zasoby, planowane działania oraz kalkulację kosztów ich realizacji.
6. **Zasadzie jawności:** Gmina Tuchomie udostępnia organizacjom pozarządowym informacje o planach, celach i środkach przeznaczonych na realizację zadań publicznych. Dąży do tego, aby wszelkie możliwości współpracy z organizacjami pozarządowymi były powszechnie dostępne oraz zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji. Organizacje funkcjonują w sposób jawny, m.in. informując społeczność lokalną o swojej działalności prowadzonej we współpracy z Samorządem Województwa.

Zakres przedmiotowy

§ 4. Przedmiotem współpracy Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi jest realizacja zadań publicznych, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy.

Formy współpracy

§ 5.1. Współpraca Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi ma charakter finansowy i pozafinansowy.

2. Współpraca o charakterze finansowym odbywa się w następujących formach:

- 1) zlecenia realizacji zadań publicznych w trybie otwartego konkursu ofert, zgodnie z przepisami określonymi w art. 11 ustawy;
- 2) zlecenia realizacji zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert (tzw. tryb uproszczony), zgodnie z przepisami określonymi w art. 11b i 19a ustawy;
- 3) wspierania wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji, w tym dofinansowania wkładów własnych organizacji

- pozarządowych do projektów współfinansowanych ze środków funduszy europejskich i innych źródeł zewnętrznych, a służące realizacji zadań publicznych gminy;
- 4) Gmina może udzielać pożyczek, gwarancji, poręczeń organizacjom pozarządowym na realizację zadań w sferze pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.
3. Zlecanie zadań publicznych przyjmuje formy wsparcia i powierzenia.
4. Współpraca o charakterze pozafinansowym odbywa się w następujących formach:
- 1) konsultowania z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji;
 - 2) tworzenia, w miarę potrzeby, wspólnych zespołów konsultacyjnych o charakterze doradczym, opiniodawczym lub inicjatywnym;
 - 3) wzajemnego informowania się o planowanych kierunkach działalności;
 - 4) organizowania spotkań, konferencji, szkoleń i poradnictwa;
 - 5) obejmowanie patronatem Wójta Gminy wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
 - 6) umożliwiania organizacjom pozarządowym korzystania na szczególnych warunkach z nieruchomości (lokali) będących własnością Gminy Tuchomie, dla celów prowadzenia działalności statutowej tych organizacji, zgodnie z posiadanymi zasobami lokalowymi Gminy Tuchomie;
 - 7) umożliwiania organizacjom pozarządowym na preferencyjnych warunkach korzystania z zasobów Gminy Tuchomie, takich jak: sale, sprzęt, wyposażenie – na cele związane z działalnością pożytku publicznego;
 - 8) włączania organizacji w działania promocyjne Gminy Tuchomie poprzez zapraszanie do udziału w targach i innych imprezach promocyjnych w kraju i za granicą;
 - 9) rekomendowania organizacji współpracujących z Gminą Tuchomie w przypadku ubiegania się o środki ze źródeł zewnętrznych, poszukiwania partnerów itp.;
 - 10) zawierania umów partnerskich w celu realizacji wspólnych przedsięwzięć;
 - 11) współdziałania z organizacjami pozarządowymi przy realizacji celów założonych w Strategii rozwoju Gminy Tuchomie;
 - 12) organizowania w miarę potrzeb spotkań przedstawicieli trzeciego sektora z Wójtem Gminy Tuchomie oraz Radą Gminy Tuchomie;

Priorytetowe obszary zadań publicznych

§ 6. Do zadań publicznych Gminy Tuchomie realizowanych w 2027 roku przy współudziale organizacji pozarządowych należą:

- 1) Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, wypoczynek dzieci i młodzieży:**
 - a) podejmowanie działań na rzecz integracji społeczności lokalnej poprzez organizowanie imprez kulturalnych,
 - b) wspieranie przedsięwzięć o charakterze lokalnym, regionalnym oraz międzynarodowym w zakresie rozwoju kultury,
 - c) promocja Gminy poprzez organizowanie oraz uczestnictwo w festiwalach, prezentacjach lub przeglądach krajowych i zagranicznych,
 - d) kultywowanie tradycji kaszubskiej oraz kultury mniejszości narodowych,
 - e) wspieranie tradycji kulturalno-społecznych Gminy,

- f) wydawanie niskonakładowych, niekomercyjnych publikacji poświęconych kulturze lub historii obszaru gminę,
- g) organizacja i prowadzenie amatorskiego ruchu artystycznego i twórczości ludowej,
- h) organizacja imprez integracyjnych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
- i) wspieranie aktywizacji osób starszych i niepełnosprawnych.

2) Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu:

- a) popularyzacja sportu wśród dzieci i młodzieży poprzez organizację lokalnych i ponadlokalnych imprez sportowych, sportowo-obronnych i sportowo-rekreacyjnych,
- b) współzawodnictwo sportowe dzieci i młodzieży, w tym osób niepełnosprawnych,
- c) organizacja, uczestnictwo w gminnych, powiatowych, regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowych,
- d) współpraca ze stowarzyszeniami kultury fizycznej przy organizowaniu konkursów, imprez sportowych,
- e) pokrycie kosztów związanych ze szkoleniami sportowymi,
- f) tworzenie miejsc rekreacji i odpoczynku,
- g) wspieranie aktywności sportowo-rekreacyjnej osób starszych.

3) Pomoc społeczna:

- a) **prowadzenie Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego**
- b) działania na rzecz zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
- c) środowiskowa praca socjalna,
- d) animacja środowisk lokalnych,
- e) działania na rzecz integracji społecznej,
- f) działania na rzecz osób wykluczonych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- g) świadczenie bezpłatnego poradnictwa prawno-obywatelskiego dla mieszkańców i organizacji z gminy Tuchomie.
- h) Akcje krwiodawstwa na terenie Gminy Tuchomie

4) Krajoznawstwo i turystyka i ochrona przyrody:

- a) udział w targach turystycznych,
- b) popularyzacja działań w zakresie krajoznawstwa i turystyki,
- c) organizacja rajdów, konkursów, sesji popularnonaukowych i innych imprez popularyzujących krajoznawstwo i turystykę,
- d) wydawnictwa promujące gminę w zakresie krajoznawstwa i turystyki,
- e) przedsięwzięcia związane z ochroną przyrody i środowiska,
- f) promocja i oznakowanie szlaków turystycznych,
- g) wspieranie tworzenia i promocji lokalnych produktów turystycznych,
- h) przedsięwzięcia związane z poprawą estetyki i wzrostu atrakcyjności turystycznej miejscowości.

5) Wspieranie organizacji pozarządowych:

- a) organizacja szkoleń w zakresie pozyskiwania funduszy krajowych i Unii Europejskiej oraz regulacji prawnych dotyczących działalności organizacji pozarządowych,
- b) wspieranie inicjatyw lokalnych grup i organizacji młodzieżowych Gminy,
- c) wspieranie działań mających na celu rozwój przedsiębiorczości, samorządności i wolontariatu wśród społeczeństwa,

- d) finansowanie wkładów własnych organizacji pozarządowych realizujących projekty z funduszy europejskich, krajowych i innych.

6) Bezpieczeństwo i porządek publiczny:

- a) propagowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży,
- b) organizacja imprez i akcji prewencyjnych,
- c) programy i szkolenia udzielania pierwszej pomocy,
- d) propagowanie zasad bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz ochrony przeciwpożarowej zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży.

7) Nauka i edukacja:

- a) organizowanie konkursów i olimpiad przedmiotowych oraz wspieranie działań służących rozwijaniu uzdolnień dzieci, młodzieży z terenu gminy Tuchomie;
- b) organizacja sesji i sympozjów naukowych, konkursów i warsztatów związanych z edukacją dzieci i młodzieży;
- c) wspieranie działań mających na celu kształtowanie postaw moralnych, proekologicznych i ogólnorozwojowych;
- d) wspieranie działań, które przyczyniają się do kształtowania postaw tolerancji i otwartości wobec różnic etnicznych, rasowych czy religijnych, a także wspieranie inicjatyw promujących walkę z wszelką nietolerancją, uprzedzeniami i stereotypami.

Okres realizacji programu

§ 7. Program współpracy Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi na rok 2027 będzie realizowany od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2027 r.

Sposób realizacji programu

§ 8.1. Program będzie realizowany w szczególności poprzez:

- 1) zlecanie realizacji zadań publicznych:
 - a) w ramach otwartych konkursów ofert,
 - b) z pominięciem otwartego konkursu ofert,
 - c) w innych trybach przewidzianych odrębnymi ustawami/uchwałami;
- 2) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej organizacji;
- 3) tworzenie wspólnych zespołów konsultacyjnych;
- 4) konsultacje form i metod współpracy Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi, w tym organizację spotkań otwartych poświęconych współpracy;
- 5) organizowanie i współorganizowanie spotkań, konferencji, szkoleń, których uczestnikami są przedstawiciele organizacji pozarządowych i Gmina Tuchomie;
- 6) udzielanie stałego wsparcia merytorycznego organizacjom pozarządowym przez pracowników Gminy Tuchomie;
- 7) promowanie współpracy międzysektorowej samorządu i organizacji pozarządowych poprzez obejmowanie patronatem Wójta Gminy Tuchomie wybranych przedsięwzięć realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- 8) promowanie „dobrych praktyk” organizacji pozarządowych na stronie internetowej Gminy Tuchomie: www.tuchomie.pl;

- 9) promowanie i wspieranie tworzenia sieci i partnerstw organizacji pozarządowych;
- 10) konsultacje Programu współpracy na rok 2027.
2. Za koordynację działań objętych Programem odpowiedzialny jest Referat Pozyskiwania Środków Zewnętrznych i Promocji.

Wysokość środków przeznaczonych na realizację Programu

- § 9. 1. Program będzie finansowany ze środków własnych Gminy.
2. Gmina Tuchomie przeznaczy na realizację Programu środki budżetowe w wysokości co najmniej zł.
 3. Przekazanie środków nastąpi po zawarciu umowy na realizację zadania publicznego.
 4. W trakcie trwania roku budżetowego zastrzega się możliwość zmiany wysokości środków publicznych na zadania w przypadku dokonania zmian finansowych w budżecie Gminy na rok 2027 przez Radę Gminy Tuchomie.

Sposób oceny realizacji Programu

- § 10. 1. Ocena realizacji programu dokonywana będzie w formie monitoringu w oparciu o następujące mierniki:
- 1) liczba zadań publicznych objętych otwartymi konkursami ofert,
 - 2) liczba ofert złożonych w konkursach,
 - 3) liczba zawartych umów na realizację zadania publicznego,
 - 4) łączna kwota dotacji przekazanych organizacjom pozarządowym,
 - 5) łączna kwota dotacji niewykorzystanych przez organizacje pozarządowe i wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem,
 - 6) liczba organizacji pozarządowych, którym udzielono dotacji,
 - 7) liczba adresatów zrealizowanych zadań,
 - 8) liczba wolontariuszy zaangażowanych po stronie organizacji w realizację zadań publicznych,
 - 9) udział środków własnych organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych zleconych w drodze konkursów ofert,
 - 10) liczba form współpracy z organizacjami pozarządowymi o charakterze pozafinansowym;
2. Sprawozdanie z realizacji programu zawierające informacje o poziomie zrealizowanych mierników sporządzane jest do 31 maja 2028 roku.
 3. Sprawozdanie podaje się, niezwłocznie po jego sporządzeniu, do publicznej wiadomości przez umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej, w siedzibie urzędu Gminy Tuchomie w miejscu publicznie dostępnym oraz na stronie internetowej www.tuchomie.pl
 4. Sprawozdanie Wójt Gminy przedstawia Radzie Gminy w terminie do 31 maja 2028.

Informacja o sposobie tworzenia Programu i o przebiegu konsultacji

- § 11. W celu uchwalenia Programu podjęte zostały następujące działania:
- 1) przygotowanie projektu Programu przez Referat Pozyskiwania Środków Zewnętrznych i Promocji we współpracy z innymi referatami i jednostkami realizującymi zadania w zakresie pożytku publicznego;
 - 2) przeprowadzenie konsultacji Programu zgodnie z Uchwałą nr XXIX/315/2010 Rady Gminy Tuchomie z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu konsultowania z organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art.3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o

- wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego Gminy Tuchomie w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- 3) sporządzenie przez Referat Pozyskiwania Środków Zewnętrznych i Promocji zestawienia opinii, uwag i wniosków zgłoszonych w ramach konsultacji;
 - 4) przyjęcie przez Radę Gminy Tuchomie uchwały przyjmującej Program uwzględniający wyniki konsultacji.

Tryb powoływania i zasady działania komisji konkursowych do opiniowania ofert w otwartych konkursach ofert

- § 12. 1. Podstawowym trybem przekazywania środków finansowych organizacjom pozarządowym jest konkurs.
2. Konkursy na realizację zadań publicznych będą ogłaszane nie wcześniej niż po przyjęciu i przekazaniu Radzie projektu budżetu na 2027 rok przez Wójta.
 3. Komisje konkursowe powoływane są w celu opiniowania ofert złożonych przez organizacje pozarządowe w ramach ogłoszonych otwartych konkursów ofert.
 4. W skład komisji konkursowej wchodzi:
 - a) radni Rady Gminy;
 - b) pracownicy merytoryczni Urzędu Gminy;
 - c) przedstawiciele podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego, z wyłączeniem osób reprezentujących organizacje pozarządowe biorące udział w konkursie.
 5. Komisję konkursową do opiniowania ofert w otwartym konkursie ofert powołuje zarządzeniem Wójt Gminy Tuchomie.
 6. Komisja konkursowa dokonuje oceny złożonych ofert w terminie i według kryteriów określonych w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert.
 7. Komisja konkursowa sporządza i przedstawia Wójtowi protokół wraz z propozycją wyboru oferty lub ofert i wysokością dotacji na realizację zadania publicznego w terminie 14 dni od dnia zakończenia naboru wniosków.
 8. Dokumentację związaną z procedurą powołania oraz pracą komisji prowadzi zainteresowany merytorycznie pracownik Urzędu Gminy.
 9. Brak opinii w terminie nie wstrzymuje procesu podjęcia decyzji o udzielenie wsparcia przez Wójta Gminy Tuchomie.

Postanowienia końcowe

- § 13 1. W zakresie nieuregulowanym niniejszym programem, do współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi stosuje się przepisy ustawy.
2. W sprawach spornych ostatecznego rozstrzygnięcia dokonuje Wójt.
 3. Zmiany niniejszego programu wymagają formy przyjętej dla jego uchwalenia
 4. Wzory dokumentów związanych ze zlecaniem zadań publicznych określa Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań (Dz.U. z 2018r. poz. 2057).